ئـــاوابوونی سیاســـەت.. ئـــالان فەرمان

ئەوەی ئەمڕۆ لەباشور دەیبینین نەک کۆتایی یەکێتی و پارتی و پارتە ئۆپۆزسیۆنەکانە بەڵکو خۆبەخۆ کۆتایی سیاسەتیشە.
سیاسەت چیتر کردەی دەستکاری کردنی واقع نیە، بەڵکو بەچەی بۆتە کایەی کوشتنی واقع. سیاسەت کایەی بەڕاداندانی دەمامکەکانە. کایەی فریودانی دەستجەمی مرۆڤەکانە. ئەرکی بنەڕەتی سیاسەت لەمڕۆدا دروستکردنی دونیایەکە کەس تێیدا هیچ نەکات. شکاندنی قودرەت و خەساندنی توانستی ئینسان لەدەرنجامە ترسناکەکانی ئەو مۆدە سیاسیەیە. ئەو گوزارەیەی پێی دەگوترێت (dispensability) بێکەڵکی. واتا دەسەڵاتی سیاسی ماشێنێکە بۆ دروستکردنی مرۆڤی بێ قودرەت و بێکەڵک.

دروستکردنی پاسیڤێک کە هەمیشە خۆی وەک بار ببینێت بەسەر پشتی دونیاوە. ئەم دۆخە هاوشانە لەگەڵ هەستی بێز لەخۆهاتنەوەش. هەستی ئەوەی ناتوانیت بەرهەمداربیت هەستێکی کوشندە و غەمگینە. ئەو هێزانە سات دوای سات جەماوەر بێکەودەنتر دەبینن. جەماوەر بۆ ئەو پارتە سیاسیانە هیچ نین جگە لە جانەوەری ناو تاقیگەکان بۆ ئەوەی زیاتر دەربارەی جینەکانی ڕامکردنیان بزانن. هەموو هەنگاوێکی ئەو ئەلیتە سیاسیە لەپێناو کوشتنی قودرەت و توانیندایە. کوشتنی توانست و ماتە وزەی مرۆڤ لەکوشتنی مرۆڤێکە سامناکترە. نەوەی تازەی سیاسەت لە هەرێم هەمان کۆپی پیشخۆیانن بەس بەتەکنیکی تر و ڤیستیڤاڵیتر. لەم ساتەوەختەدا هیچ شتێک لەوە کۆمیدیتر نییە کەناوی دوادەرفەتە بەو هێزە سیاسیانەی ساڵانێکە حوکمی مرۆڤی کورد دەکەن. گشت هێزە سیاسیەکانی کورد لەناو لۆجیکەی لە بەندا ئامادەن. لە بەن لەسایکۆلۆجیەتی جەماوەردا دەنوسێت: هەموو ئەو سەرکردە سیاسیانەی لەشاشەی تیڤی دەردەکەون ژێر بەژێر باوەڕیان بە ناعەقڵیانەتی جەماوەرە! دروستکردنی ئومێد لەسەر پارتە سیاسیەکان لەکۆمیدیترین قەناعەتەوە سەرچاوەی گرتووە. نابێت ئەو قیزەیە بەجددی وەربگرین کەدەڵێت (دەیڕوخێنین). ئەوە گەمەیەکە وەک لە بەن دەڵێت تا دوبارە بچینەوە سەر خاڵی سفری گەشتەکە. ئەو ئیستعارەزە شتێکی تازە نییە بەڵام تەکنیکیتر بۆتەوە لەسەر دەستی نەوەی تازەی سیاسەت.

سیاسیەکی وەک بافڵ تاڵەبانی نمونەیەکی هەرە کۆمیدی دەرکەوتنی ئەو

جۆرە سیاسەتەیە. ئەو سیاسیە جیاواز لەوانی دی جگەلەوەی پۆلیسە هاوکات دیکۆرێکی ش□شگێرا نەشی بۆخۆی دیزاین کردوە. لەڕێگەی دەستەواژەی ڕوخاندن و کۆتاییپێهێنان دەیەوێت دوبارە سواری ملی ئیحساس و هەیەجانی ئینسانی کورد بێتەوە. بەبڕوای من سیاسی لەم جۆرە نەک ئومێدی لەسەر دروست نەکرێت بەڵکو لەبەری هەڵبێن زۆر سەلامەت ترە. هەموو سیاسیەکانیتریش پێویستە وەک تاوانباری گەوەرەی ناو ئەو مێژوە پڕ لەکارەساتەی ئێمە نیگا بکرێن. هیچ جیاوازی□کی بنەڕەتی نییە نێوان مەسرور و بافڵدا. هەردوکیان تۆمەتی گەورەیان لە کوشتنی مرۆڤی بێگوناح لەسەرە. ئەو دووناوە لایمن سیمبولن بۆ سەرکردەی پارتەکانیتریش بەبێ جیاوازی□کی بنەڕەتی. سیمبولن بۆ هەموو ئەو بکەرانەی لەدوای ڕاپەڕینەوە بە دڵ ڕەقیەوە لە ئینسانی ئێمەیانداوە. جاران ئەگەر تەنیا یەکێتی و پارتی ترسناک بان ئێستا ئۆپۆزسیۆن و پارتە ئیسلامیەکان زۆر بێ ڕەحمترن. هەموو ئەو بکەرانە لە جەوهەردا هێزی کوشندە و توندوتیژن کە تەواوی هاوڵاتیان وەک کەروێشکێک دەبینن لەدەستیان ڕابکات. ئەو بکەرانە لەپلەی سفری م□□□دان هەر ساتێک هەست بەمەترسی بکەن تەشریحمان دەکەن. ئەوەی گرینگە لەمڕۆدا پاشەکشە کردن و بایکۆتکردنی توندی سیاسەتە لەو مۆدێلەی کە لەه□ر□□م پیادەدەکرێت. ئەم جۆرە سیاسەتە نەک هیچ ناگۆڕێت بەڵکو بەرەنگاریش وەردەگەڕێنێتە سەر ق□ر□□ز و تەمسیلیەت. کێشەی ئەو سیاسەتە لەوەدایە نوخبەی موتەوەهم کردوە بە گۆڕانکاری لەرێگەی پەرلەمانەوە. پەرلەمان و حکومەت و دادگا حەمامێکی گەورەی شوشتنەوەی تاوانەکانن. حکومەتی کوردی هیچ نیە جگە لەمقەڕحیزبیەکانی سەردەمی شاخ بەڵام کەمێک مۆدێرنتر بۆتەوە. دادگا و یاسا هیچ نین جگە لەدەرهی□نانی ئیجازەی کوشتن بەشێوەیەکی ڕەسمی تر و قانونیتر.

هەر هێزێک پێی وای□ تاک□ ب□ژاردەی ئێمە لەبەردەم خەباتتدا چونەوەیە بۆناو ئەو مۆدە سیاسیە و خەباتە بەناو مەدەنیە، توشی نەخۆشیەکە بوە. هەڵبژاردن و دەنگدان مەخسەرەکردنێکی نۆ باری□ ب□تاکی مرۆڤی کورد. ئەو دیموکراسیەی دەنگدانی دروستکرد کردوە هەمان دیموکراسیە کە سەردەشتی تیرۆرکردوە. بایکۆت کردنی ئەو دیموکراسی و ئەو تەقسە سیاسیە بایکۆتکردنێکی گەورەی جەهل و نەفامیشە. هەر کۆمەڵگایێک تیرۆری سەردەشت و کاوە و ویداد هتد.. لەیاد بکات کۆمەڵگایەکی بەد بەختە. کێشەی ئەو هێزانە لەوەدا نیە ڕۆژێک لەڕۆژان ئینسانێکیان کوشتوە، بەڵکو ل□و□ پ□تانس□یتەدایە کە بەیانیش بەخوێن دەستپێدەکاتەوە. دۆخەکە لای من بەجۆرێکە هەموومان لە کاتژمێری سفری کوشتنداین. نوکتەیەکی سەردەمی ستالین لای من کتومت تەفسیری ئەو دۆخەدەکات: جارێکیان سیاسیێکی س□قی□ت

لەهاوڵاتیێکی ڕوسی دەپرسێت چ بۆچونێکت هەیە لەسەر سیاسەتی نوێی ڕوسیا لەسەر دەستی ستالین؟ کابرا لەوەڵامدا دەڵێت: هیچ بۆچونێکم نییە، تەنیا غەریزەی مانەوەم هەیە!

ئالان فەرمان